

DE LA LLAVOR ALS FRUITS

CRÈDITS

Coordinació, recerca i textos:

Carlos C. Azofra
Teresa Garzón
Guillermo Santamaría
Anna Saperas

Agraïments especials:

Benjamí Aïsa
Josep Bernal
David Bertran
Laura Buguñá
Joan Bundó
Amadeu Camps
Oriol Comas
Jordi Diez
Hermínia Fabó
Rami Grifell
Larry Hodgson
Emili Izquierdo
Júlia Juanola
Anna Maria Llor
Anna Maria Malo
Maria Martínez
Montserrat Molins
Josep Maria Montserrat
Jaume Morera i Fons
Jaume Pàmies
Guillem Ramon
Lourdes Roca
Josep Sabanés
Rosa Sabater
Gemma Sas
Ferran Serra
Manuel Soler
Teresa Vila i Merino
Mònica Viladesau
Tina Villa

Audiovisual:

Mundodoc Producciones
Jordi Ferrer
Pablo Vidal

Disseny Gràfic:

www.sacajugo.com
Judith G. Barcina

Impressió i montatge:

La Gent de Lletres, s.l

PRESENTACIÓ

Amb aquesta exposició celebrem quinze anys de dedicació a les plantes i al **Jardí Botànic** de Barcelona. Dedicació de més d'un miler de persones que durant aquests anys ha recolzat el creixement del nou Jardí Botànic, a través de l'Associació d'Amics i del seu programa de voluntariat ambiental. Els programes de voluntariat han orientat l'activitat de l'Associació des de la seva fundació, gràcies a l'impuls de **la Comissió Ciutadana de Suport al Jardí Botànic** (1989-1999), presidida per Pere Duran Farell, i al suport continuat de **l'Institut Botànic de Barcelona**.

L'exposició ha seguit un procés amplament participatiu. S'ha organitzat a partir d'una selecció de textos escrits pels propis voluntaris del Jardí en els que expressen allò que anima el seu compromís i els engresca a continuar. Les imatges volen il·lustrar les activitats que es realitzen al Jardí i convidar-vos a tots participar-hi.

LA CONCEPCIÓ FÍSICA DE L'ESPAI

L'exposició està formada per 9 lones individuals de 2 m d'alçada per 1 m d'ample, que permeten un repàs al desenvolupament de l'Associació com a plataforma per a la participació ciutadana en el desenvolupament i creixement del Jardí Botànic, i treballar per les dimensions científica, educativa, ambiental, cultural i lúdica d'aquest.

A més, durant el temps que l'exposició romangui al Jardí Botànic, es convida a fer una visita per les diferents regions amb clima mediterrani representades al Jardí, i localitzar 8 plafons informatius (29,7 x 42 cm), que són reflexions sobre les diferents vivències de voluntaris o amics del Jardí.

Com a complements, s'afegeixen:

Un audiovisual de 15 minuts que té com a finalitat conèixer de forma directa els sentiments i valors dels voluntaris, basat amb entrevistes i panoràmiques del Jardí Botànic i de la Masia.

Un muntatge fotogràfic per conèixer l'espai de la Masia i el projecte de l'Hort.

GUIÓ

LONA 1

Presentació dels missatges essencials

LONA 2 PERQUÈ HEM ARRELAT, VOLEM CRÉIXER

L'Associació va ser mencionada per l'alcalde de Barcelona Pasqual Maragall a una Mostra d'Entitats per la Mercè a la Plaça Catalunya com una entitat d'amics d'una cosa que no existia. Això era el somni dels primers membres de l'Associació: aconseguir un nou Jardí Botànic per la ciutat de Barcelona.,

LONA 3 FEM FESTES

Com a associació d'amics, hem de trobar moments per trobar-nos i per gaudir de la companyia i dels 5 sentits.

LONA 4 CULTIVEM L'HORT

Després de 15 anys, hem tornat als orígens. Hem desenvolupat un hort a la Masia de l'Antic Jardí Botànic, amb la intenció de recuperar aquest espai per a la ciutadania i convertir-lo en un punt de referència per a la defensa de la diversitat hortícola.

LONA 5 AJUDEM AL VIVER

Participar en les tasques de producció al viver és sentir-se protagonista del creixement futur del jardí. Paral·lelament, altres voluntaris participen en tasques de plantacions, reg, poda, sembra.

LONA 6 ENSENYEM

Donem a conèixer per poder valorar, ensenyem a valorar per a estimar i respectar. El treball dels educadors amb escoles i grans, així com dels guies botànics voluntaris amb els visitants de cap de setmana, donen una connotació important a les activitats i serveis de l'Associació.

LONA 7 DIBUIXEM

El dibuix ha estat sempre una eina per a l'estudi i aprenentatge de la natura. Els nostres artistes transmeten la bellesa de les plantes amb el seu traç.

LONA 8 FOTOGRAFIEM

El Jardí Botànic és un museu viu, això vol dir que canvia. Les formes i colors canviants de les plantes són enregistrades i permeten gaudir de les variacions morfològiques de les plantes.

LONA 9 VIATGEM

Amb la intenció d'aprendre i conèixer altres maneres de fer, organitzem viatges per visitar d'altres jardins botànics i espais naturals.

UN HORT A LA MASIA DEL JARDÍ BOTÀNIC HISTÒRIC

El Jardí Botànic Històric està situat al sector de la Foixarda de Montjuïc, darrera del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Ocupa dues zones enclotades procedents d'antigues pedreres: El Clot dels Cedres i el Clot de la Masia. Els clots del jardí tenen unes condicions ambientals excepcionals (amb forta inversió tèrmica), que generen alguns dels paisatges més singulars de la ciutat, amb els arbres més alts i constitueix, a més, un dels refugis d'avifauna més rics i variats de la ciutat.

El Jardí Botànic Històric forma part del Jardí Botànic de Barcelona i està integrat a la Xarxa de Parcs de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

OBJECTIU GENERAL:

Recuperar per a la ciutadania l'espai del Sot de la Masia, tancat al públic des d'inicis dels 90.

OBJECTIU ESPECÍFIC

Desenvolupar un hort de varietats tradicionals.

*Els **voluntaris** de l'Associació d'Amics del Jardí Botànic s'ocupen de manera permanent d'un hort de demostració, centrat en el cultiu de races hortícoles tradicionals, en la distribució de llavors per a qui estigui interessat i en la promoció d'activitats, cursos i conferències relacionades amb aquest tema.*

Avui dia, la **Masia té un hort!** Un hort sempre és un ésser viu, que creix amb atencions i una mica d'aigua. L'entorn privilegiat de la Masia ens ofereix un paradís dins de la ciutat i la possibilitat de cultivar la terra... tot un plaer! **És el nostre granet de sorra per a la conservació de la biodiversitat.**

A l'espai de l'Antic Jardí Botànic, els mateixos **voluntaris** hem desenvolupat un hort que pretén protegir la diversitat hortícola tradicional, i servir de punt de distribució de llavors. Recuperem el saber dels nostres avis, i oferim un nou espai a la ciutadania.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL JARDÍ BOTÀNIC DE BARCELONA

L'Associació d'Amics del Jardí Botànic de Barcelona és una associació privada de ciutadans i ciutadanes sense finalitat de lucre, constituïda el 21 de juliol de 1993, que té com a objectiu donar recolzament al Jardí Botànic de Barcelona. Per tant, la seva finalitat és vetllar per a la conservació de la riquesa del patrimoni natural i, en concret, de la realitat vegetal de dins i fora del nostre país, sensibilitzant al ciutadà envers unes actituds d'estima i respecte cap a les plantes.

Els mitjans que utilitza l'Associació per tal d'aconseguir les seves finalitats, segons els seus estatuts socials, són:

- Agrupar en el seu si a totes les persones interessades en donar tot el recolzament necessari al Jardí Botànic de Barcelona i difondre els objectius d'aquest equipament.
- Instrumentar mecanismes de col·laboració entre les institucions implicades en la difusió del centre.
- Organitzar i col·laborar en activitats i manifestacions socials, culturals i mediambientals d'interès general.
- Estimular el patrocini i mecenatge a favor del Jardí Botànic, creat l'abril de 1999.
- Coordinar l'activitat del voluntariat que pugui i desitgi lliurar els seus serveis i el seu temps a favor del Jardí Botànic.

A la pràctica, l'Associació ha concretat la seva finalitat en una sèrie d'activitats i actuacions destinades a difondre el nou Jardí Botànic, obert a la primavera de 1999, entre els ciutadans i ciutadanes, mantenint l'interès social entre entitats, associacions i institucions públiques de la ciutat en concret, i àrea metropolitana en general.

Les activitats que desenvolupa l'Associació des de la seva creació són les següents:

- Un *Pla de Voluntariat* que va arrencar al setembre de 1991 i en el qual participa en aquest moment prop d'un centenar de ciutadans i ciutadanes entre 18 i 85 anys. El Pla pretén mantenir una línia estable de relació entre la ciutadania i un equipament públic com és el Jardí Botànic, per així fomentar l'apropament i estima dels ciutadans per les plantes. Dins d'aquest Pla s'inclouen actualment grups de Dibuix e Il·lustració, Estudis de vegetació, Educació Ambiental, Gestió i coordinació, Guies botànics, Internet, Manteniment del Jardí, Relacions internacionals i Recolzament a activitats puntuals.
- Un *Programa d'Activitats* de difusió i divulgació cultural centrat en temes relacionats amb les plantes i amb la natura en general: cursos, conferències, excursions, visites culturals. Aquest programa està adreçat al públic en general i es difon a la publicació trimestral de l'*Agenda del Jardí Botànic de Barcelona*.
- Un *Programa Especial Amics*.

A més, des de l'any 2000:

- *Itineraris interpretatius* al Jardí Botànic i Taula Informativa al Jardí, tots els dissabtes, diumenges i festius (excepte agost).
- *Activitats educatives* per a grups organitzats (escolars, universitaris, adults...) al Jardí Botànic.

I des de la primavera del 2003:

- *Brolla*, la revista trimestral publicada conjuntament entre l'Associació i el Jardí Botànic de Barcelona.

L'Associació agrupa a tots els ciutadans i ciutadanes interessats en donar suport actiu al Jardí Botànic de Barcelona a través del seu Pla de Voluntariat per a oferir activitats i serveis en el Jardí Botànic i als seus visitants. El voluntariat és una característica de l'Associació, reconeguda públicament per l'administració municipal. El treball desenvolupat per els més de tres-cents voluntaris i voluntàries que han passat per l'Associació és un fet important en el recolzament donat al Jardí Botànic des de l'Associació (que ja existia abans que el Jardí!) i ha demostrat durant dotze anys que la ciutadania desitja participar i gaudir del Jardí Botànic. El Pla de Voluntariat ha ofert la oportunitat de col·laborar a un gran nombre de persones que han trobat en ell un marc i una organització adequades a la seva participació.

ALGUNS FETS DESTACABLES DEL PLA DE VOLUNTARIAT DE L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL JARDÍ BOTÀNIC DE BARCELONA

- Setembre 1993 Presentació del Pla de Voluntariat. *Tast de la Natura*, en els terrenys destinats al futur Jardí Botànic
- Octubre 1993 Comencen a treballar 8 grups de voluntaris a l'Institut Botànic, en el viver de producció i en el Jardí Botànic Històric.

Ininterrompudament, el Pla de Voluntariat es desenvolupa fins a l'actualitat.

- Maig 1994 Presentació dels itineraris Botànics *Montjuïc ocult* i *El Jardí de les olimpíades*.
- Setembre 1996 Participació en la *Mostra d'Entitats de Voluntariat de Barcelona*. El alcalde de la ciutat reconeix públicament la labor d'un grup d'amics d'alguna cosa que encara no existeix.
- Octubre 1996- juny 1998 L'Associació és centre de pràctiques d'alumnes d'Educació social. També ho ha continuat sent per a d'altres alumnes de jardineria i altres ensenyaments.
- Maig 1997 Primera Festa Infantil
- Abril 1998 Segona Festa Infantil i Concurso de Dibuix
- Maig 1998 Celebració dels 5 anys de dedicació de la primera promoció de voluntaris
- Març 1999 Plantada popular a la regió d'Austràlia en el nou Jardí Botànic.
- Abril 1999 Inauguració del nou Jardí Botànic de Barcelona. Protagonisme dels voluntaris de l'Associació d'amics del Jardí Botànic.
- Desembre 1999 Conveni de col·laboració amb l'Institut de Cultura de Barcelona per el desenvolupament i funcionament del Pla de Voluntariat.
- Febrer 2000 Inauguració dels itineraris interpretatius pel Jardí Botànic a càrrec de voluntaris de l'Associació.
- Any 2000 Manteniment i cura de 2 fitoepisodis concrets del Jardí Botànic (*karoo* i *sabana*).
- Febrer 2001 Inici dels Serveis Ambientals Educatius per a grups escolars.
- Gener 2002 Trasllat de la seu de l'Associació de l'Institut Botànic al Jardí Botànic de Barcelona

- Maig 2002 Homenatge a Pere Durán i Farell i donació de la seva col·lecció de bonsais al Jardí Botànic. Aquesta col·lecció és mostrada en les visites guiades dels caps de setmana.
- Juny 2002 Projectes amb suport de VOLCAM
Servicios Educativos Ambientales en el Jardín Botánico
Campaña de captación de voluntarios del JB de Barcelona
- Octubre 2002 Participació en el “VII Encuentro de Voluntariado Ambiental”, a Guardamar de Segura (Alicante).
- Novembre 2002 Participació en el “Primer Encuentro de Asociaciones de Jardines Botánicos”, a Gijón (Asturias).
- Març 2003 Col·laboració en la primera convocatòria del Curs d’Interpretació del Jardí Botànic.
- Abril-desembre 2003 Celebració del Desè Aniversari de l’Associació.
- Maig 2003 Projecte amb el suport de VOLCAM;
Servei d’Activitats Educatives al Jardí Botànic
- Octubre 2003 Participació en el “VIII Encuentro de Voluntariado Ambiental”, en Guardamar de Segura (Alicante).
- Abril 2004: Col·laboració en el Congrés Internacional de Jardins Botànics.
- Any 2004: Col·laboració en el Vè aniversari del Jardí Botànic.
- Any 2005: Projecte amb suport de VOLCAM
Un Vuelo por el Jardín Botánico
- Novembre 2005 Participació en el Xè Encuentro de Voluntariado Ambiental, a València
- Any 2007 Projecte amb suport de VOLCAM
Seguimiento fenológico en el Jardí Botànic de Barcelona
- Novembre 2007 Participació en el XII Encuentro de Voluntariado Ambiental, en Alicante
- Any 2008 Projecte amb suport de VOLCAM
Un hort a la Masia del Jardí Botànic Històric
- Novembre 2008-12-12 Participació al XIII Encuentro de Voluntariado Ambiental, en València
- Exposició: De la llavor als fruits

A l'actualitat, 10 grups de treball estables de voluntaris:

Viver dimecres

Viver dissabte

Hort dilluns

Hort dijous

Jardineria

Dibuix i il·lustració

Gestió i suport associatiu

Guies botànics

Educació ambiental

Seguiment fenològic

Associació d'Amics del Jardí Botànic de Barcelona
c/ Dr. Font i Quer, 2. Parc de Montjuïc. 08038
Tel. 933252973 Fax: 934245053
amicsjbb@telefonica.net